

Ese de două ori în septemana : Joi-a și Dominec'a ; era candu va pretinde importantia materielor, va esi de trei sau de patru ori în septemana.

Pretulu de prenumeratiune.

pentru Austria :

pe anu întregu . . . . . 8 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . . . 4 fl. v. a.
„ patrariu . . . . . 2 fl. v. a.

pentru Roman'a și strainetate :

pe anu întregu . . . . . 12 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . . . 6 fl. v. a.

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespundinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresă si corespundintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea seu speditura; câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anunele și alte comunicatiuni de intereu privat — se raspunde câte 7. cr. de linia; repetiile se facu cu pretiu scadutu. Pretiulu timbrului câte 30 cr. pentru una data se antecipa.

Catra onorabilulu Publicu alu nostru!

Septemana urmatoria „Albina“ va apare de trei ori, ca se scapamu intru catu-va macar de multele restantie ce ni s'au agramaditu. — Apropiandu-se incheierea patrariului antaiu alu anului, avisamu de timpuriu pre domni alu caroru abonamentu expira, asemenea pre toti cei-ce dorescu a intra in nrulu abonamentilor nostri, se nu intardie cu prenumeratiunile, fiindu, ca intardiarea eadese ori daunosa si pentru dnii prenumeranti si pentru noi. Astfelu ni s'a intemplatu chiar si de curendu, in catu desi de la inceputulu anului tipariamu cu câte 150 de esemplaria mai multe de catu la incheierea anului trecut, totusi dloru ce abia in a dou'a diumetate a lui fauru se insinuara, nu mai eramu in stare a completă tuturor totii nrii de la inceputulu anului. —

Pesta in 25 martiu n. 1871.

O depesia de alalta-ieri din Bucuresti catra „P. Ll.“ anuncia ca ministeriulu si-a datu demisiunea; spune totu d'o data, ca mercuri ser'a domni teutoni din capital'a Romaniei arangiasera o festivitate pentru celebrarea triumfulu armelor prusso-nemtiesci, era poporul, „plebea“, cum se sprima telegram'a, a atacatu cu petri si urlete pre dnii cu serbatorea in birtu; militi'a a scutitu pre nemti, d'ar n'a datu focu a supra poporului. Se vede dara, ca acestu conflictu sta in legatura cu demisiunea Ministeriului. Cu atatu mai vertosu credemu acest'a caci o alta depesia de ieri ser'a ni spune ca la conflictu a fostu lovit si vulneratu si consululu gen. alu Prussiei dlu de Radovitz, in care consecintia preceptulu de politia din Bucuresti a fostu lemisunatu. — Ore ce-o se mai fia; la re-o s'o mai duca insolinti'a nemtilorumbetati de riurile de sange ce-au versatu, si de ne mai pomenitele jafuri ce-au acutu in nefericit'a Francia! —

Afacerea Strussberg abia dup'o desbateri inversiunata de 13 zile se incheia in Camer'a Romaniei, se incheia cum putieni poteau se astepte; se trecu la ordinea dilei, constatandu-se si pronunsiandu-se simplu ca puncturile de controversa intre concessiunari si intre guvernii au se se decida prin arbitri si respective prin judecata. —

„Romanulu“ publica urmatiori'a scurta epistola, ce are o importantia mare pentru noi: „Lyon in 16 martiu. Guvernulu Francei, prin ordinea de dia de licentiar a armatelor auxiliari, multimesce Romaniloru, atatu de bravi si de devotati Francei. — Ajutante-majoru Dunca, — Izninte Stoica.“ —

Suntemu mandri de bravur'a barbatilor nostri, cari ni cascigara multiamit'a Francei. Onore si lauda lor! —

In nrulu precedentu publicaramu in întregu cuprinsulu seu discursulu nostru de dominec'a trecuta in Camer'a representan. a Dietei unguresci la desbateri politice esterne, politice mari a guvernialor nostre. Este unu lucru pre catu de comicu, pre atatu de caracteristicu, cum luara si splicara acestu discursu foile straine.

Foile opozitionali de aici, pre cum si tote cele ce simpatiescu cu Francia, au sciutu fiesce-care se scota cate o parte, unulu seu mai multe pasagia dintr'ensa, dar — nefalsificandu, spre folosulu seu. Cu totulu altfelu cele guvernamentali si cele cu trupul cu sufletu amice Prussiei.

„P. Lloyd“ d. e. dice, cumca Babesiu a pretinsu de a dreptulu, ca cu acelasi dreptu casi Nemti, trebuie se fia permisu

si Romaniloru a se impreuna toti intr'unu imperiu.

„P. Journal“ dice ca Babesiu, natiunalulu rosu, este unu agitatoriu neobositu contra ori-ce e magiaru; deci fiesce ca a pledatu pentru Francia.

„N. Fr. Presse“ din Viena dice, ca Babesiu, corifeulu valachiloru, in numele civilizatiunei a turbatu contra nemtilor.

Dar si „Tages-Presse“ cea atatu de amica Francei, inca n'a remasu departe inderetru. Ea dice: „Babesiu ca ablegatu natiunale dechiară ca nu vorbesce ca romanu, ci ca patriotu, ca unguru, (sic!) fiindu elu de convictiunea ca Romanii numai asiă vor avé unu viitoriu, deca vor progressa mana'n mana cu magiarii etc. etc.“

Stimabili nostri cetitori vor vedé din aceste putiene — ca ce crestini bunsi si omeni de omenia sunt facia de noi — diaristii straini, desclintu cei platiti de guvernii! —

In siedinti'a Casei representative unguresci de alalta-ieri, joi, de nou se manifestă in celu mai eclatante si drasticu modu, nepasarea domnilor stepanitori ai nostri — de cultur'a poporului nostru. Deputatii natiunali otarisera a cere printr'unu emendamentu seu adausu la legea comunale, ca reprezentantiele comunali se fia indetorate „a se ingrijie ca comunitatile se-si implinesca cu acuratetia obligatiunile conventiunale facia de scolele confesiunali;“ mai departe otarisera a face si motiunea ca „manipularea baniloru orfanali se remana la comunele rurali;“ casi pan' acuma. — La locurile convenite dlu deputatu natiunale Sig. Popoviciu fece ambele propuneri, dar in data se scula unu unguru din stanga moderata si — combatu propunerile. Urmă apoi Babesiu, carele cu cele mai penetrante argumininte areta domnilor stepanitori ai tieci, ca — ce drepta si necesaria este si una si alta propunere, si ce tristulu lucru ar fi candu diet'a nu le-ar primi, trebuindu atunci tota lumea se creda, ca — suntemu contrari de morte ai culturai poporului! Cu catu Babesiu mai multu se opintea a lamuri lucrulu, cu atatu multimea magiara mai multu se necagiă si se turbură.

Si ce fu rezultatulu? — Din tota turm'a dloru magiari la votare numai unulu-unicu, dlu Csanady, din stanga estrema, se scula pentru emendamentele deputatilor natiunali; ceialalti toti le respinsera! — Catu de straini trebuie se se fia sentitu in acestu momentu deputatii nostri in acea adunare ce se batjocuresce ea insasi pe sine reprezentanti'a poporului, for' ca se aiba inima si pricepere pentru cele mai vitali interese ale majoritatei patriei, pentru natiunile nemagiare! —

Despre starea lucrurilor in Paris, publicamu mai la vale unu articolu specialu. O impregiurare face multa sensatiune si da multu de cugetatu la acestu istoria misteriosa. Se sioptesce adeca ca ambii juni Garibaldi, ba chiar si Gambetta ar fi adeveratii conducatori ai rescolei. Atata este nenegabilu, ca apelulu, din 19 alu Comiteturului centralu catra gard'a natiunale Irvingatoria, este unu opu sublimu; scopurile rescolei, acuarile regimului, si pe langa tote moderatiunea ce resufa elu — impun in tota privintia. Lumea astapta cu cea mai mare incordare lamurirea situatiunei. —

In alu cui nume vor ungurii se domnesca?!

Candu Russia pretinse de unadi modificarea tratatelor de Parisu, ungurii scotindu pretensiunea dreptu amenintare indirecta, ba-

tura alarma prin organele loru strigandu rusului (despre carele nu scimu deca cumva i-a si auditu,) ca pusatiunea ungresca nu pote fi permisa a se sguda, si ca ungurii ocupa acesta in virtutea misiunilor loru de cultura.

Misiunea de cultura este unu titlu mare de dreptu, si consecintia ar fi ca tota lumea culta ar caută se se engagedie pentru a-i sustiené validitatea, medilocitu a sustiené domni'a ungresca.

Altmintre ni splica acuma lucrulu „Ung. Lloyd.“ Acesta foia primi o corespundintia din Viena, ce afirma cumca acolo se sustiene de presentu unu aginte alu guvernului italianu, carele oerca legature cu corifeii slavi ce-su adanati in capitala, pentru a tiené unu meetingu slavu. Afirma mai departe cumca in ministeriulu de esterne alu Italiei se cetescu cu multa atentiune diarele croate. — Acesta notitia din „Ung. Ll.“ trecu mai prin tote diurnalele unguresci, cu comentariulu, ca Italia se interesă de comitatele croate ce sunt situate intre dens'a si intre — Romani, din cauza ca prin acestea ar fi se marga la Dunarea de diosu, unde si-are planurile sale — dejă cunoscute. (Ar fi bine se aiba odata si Italia planurile sale, marturisim insa, ca noi nu le cunosemu anca.)

Ei bine! italianii sunt unu poporu de cultura per eminentiam. Deca cultur'a este se incredintiedie cuiva ceva misiune, nesmintitu ca spiritului italianu s'ar incredintia mai cu temei. De ce dar fratii nostri unguri se punu a debaca si in contra italianiloru mai casi in contra rusiloru? De ce suspitiune si a supra italianiloru??

De ce? Este ca pre stepanitorii nostri nu-i dore de misiunea de cultura ci de domni'a lor.

Nu vremu se suspitiunamu pentru ce nu spunu densii apriatu, cumca scopulu li e domni'a ungresca, domni'a fisica, materiale, bruta.

Nu vremu se cercetamu, pentru ce densii dau de scopu misiunea de cultura, si domni'a ungresca numai de medilocu? Dar credemu ca domni' unguri si insisi s'au convinsu, cumca domni'a ungresca casi scopu n'ar mai avé ratiune de a esiste?

Ni se pare ca unu possessore de buna credintia, nu se va sfii a-si areta dreptulu in alu caruia nume vre se posieda.

„VAE VICTIS!“

Sub acestu titlu, cu acesta devisa, „M. Ujsag,“ organulu magiariloru de partia anului 1848, publică in nrulu seu de marti-a trecuta unu articolu din conceiulu redactoriului, ce merita se fia cunoscutu si apretiuitu de intraga Romanimea. Deci ne grabimu a-lu pune sub ochii stimatului nostru Publicu. Elu suna:

„Vae victis!“ In aceste doué cuvinte se pote suma acele loviri de trei zile, ce in dieta la desbateri politice esterne s'a facutu stangei extreme din partea dreptei si a stangei centrale; in aceste doué cuvinte se cuprine serectulu acelei majoritati de voturi neproprietate, prin care politic'a esterna a regimului s'a aprobatu si s'a afirmatu de legelatiune.

Vae victis! Dreptulu, eroismulu, sacrificarea patriotica de sine, sunt cuvente armoniose, cari ici-coliă sunt in stare a rapi cu sine cate unu sufletu fanaticu; dar recunoscentia, admiratiunea, omagiulu omului practic — sunt numai invingatoriului.

Apoi noi ungurii suntemu unu poporu practic de minune, — precum dovedesce trecutulu de curundu si presintele ferice alu nostru.

Francesulu nu mai pote nici strica nici ajuta cuiva; elu si pentru sine este astadi nepotintu; dar nemtiulu potericu pote strica, daca va vre, si pote ajuta, daca va vre, — politic'a sanatoasa deci, politic'a interesului demanda: se ne dechiaramu pentru elu, se ne lipimu de elu, lui se ne'nchinamu.

Astfelu ratiunea nuoi intielepti ai no-

stri, nepricependu ca prin acesta derima su, piciorale loru uniculu fundamentu, pe care se radiema edificulu de mii de ani alu existintiei nostre natiunale, fundamentulu dreptului; si in loculu aceluia ei punu, santionedia acelu dreptu, care nici pentru o natiune europena nu este atatu de pericolosu ca tocmai pentru cea magiara, — dreptulu de cucerire, dreptulu de punnu; — caci, fiesce, acuma nu e vorba de noi, ci numai de francesu, de acelu miserabilu francesu, ce n'a sciutu nici se'nvinga! Candu se va legă cineva de noi, atunci — i vom areta noi aceluia ca — ce este — caus'a comuna!

Vae victis! Ba inca pre marinosu s'au portatu nemtii facia de francesi, li-au lasatu Republic'a! — Astfelu vorbescu omeni „practici“ ai nostri mai adaugendu inca despectu volnicu pentru indiferentismulu si desolarea politica.

Republica cu garnisona prussesca!

Dar nu vedeti, nu pricepeti ca ce se intemplu astadi pe stradele Parisului este opulu prussulu. Nu pricepeti ca o parte din colosal'a suma de bani jafuita din pusunariulu poporului francesu, tocmai spre aceea se intrebuintiedia, ca republic'a in Francia se devina imposibila?

Vae victis! S'a devinsu serman'a Francei, si acestu peoatu ca adeca s'a devinsu, intieleptii patriei mele nu i-lu potu ierta. Loru numai de unu devinsu li pare reu — de Austriacu! Cum'si bateau capulu, cum se intorceau si in delu si in vale dupa Sadowa! cum se grabiau a ajuta sermanului morbosu! In sacr'a loru zelosia i-au datu lui banii lor, si ceva si mai multu, principiale lor, si in fine celu mai multu: patri'a lor.

Indaru, ungurii sunt e natiune practica; pre stindardulu loru sta scrisu: interesulu propriu si acest'a ei astfelu lu-realisedia in practica, ca se sacrifica pre sine — pentru Austria. —

Ignatiu Helfy.

Revolutiunea stepana'n Parisu.

Seirile ce sosescu de la Paris d'o septemana, sunt intristatorie pentru toti amicii si binevoitorii nefericitei Francei. Dupa unu resbelu infuriatu, ce devastă si ruina mai intraga tier'a, se inscenă unu resbelu internu, cu masacrari intre fratii d'o mama, d'o mama atatu de amaru lovita! — Parisulu, inim'a tierii nefericite, este agiatu pan' la clootire, si n'are incredere nici in adunarea natiunala, nici in guvernulu dlui Thiers; plebea, omeni cari dupa devastarile imense, nu mai au ce de perditu, se rescolaru prochiemandu comun'a libera, adeca Parisulu nedependente de cea alta tiara, comitiendu acte de violentia si de crudime.

Seirile pre di ce merge sunt totu mai confuse si mai deplorabili; pre fiecare di audimu de jafuri si omoruri. In 20 martiu fusera ucisi doi ginerari, Leconte si Thomas, dar a mai peritu si alti multi oficeri, comandanti ai soldatiloru de linia, la a caroru comanda soldatii in locu se traga in rescolat, trageau in comandantii proprii. Unu comitetu centralu a carui origine nime n'o scia, vorbesce in numele natiunei. Acestu comitetu a publicatu doué proclamatiuni prin cari angagiedia cetatienii, a procede la alegerile comunale si a nimici „guvernulu tratatelor.“ Contra acestei agitari, ministrii presenti in Parisu au emis si ei din parte-si contra-prochiamatiiune, in care condamna pre acelu comitetu centralu, si angagiedia gard'a natiunala a se alatură regimului si adunarii natiunali. Guvernulu a si succesu a concentra vr'o 60,000 de soldati de linia sub comanda ginerariulu Vinoy. Dar incercariile d'a devingo si desarmă rescola in cuburile sale din Parisu, n'au reesitu, ci din contra a doveditu ca soldatii de linia erau in contielegere cu rescolatii; astfelu ginerariulu Vinoy cu cata armata potu tiené in frâu, se retrase la Versailles spre aperarea adunarei natiunale si a Regimului, ér Parisulu remasa in deplin'a potere a rescolei.

Dupa cele mai noúe seiri, in Paris

astadi numai birturilo sunt deschise si pline de insurgenti in diferite stadia ale betiei si coruptiunii; trotoarele sunt sparte, baricade se construira in tote partile orasului, barbati, mueri si copii se intreou in deplorabil'a intreperindero. Multi morti de beti jacu pe strade si dupa ce-si vinu in ori, si-ieu armele si pleca la essercitiu; se vedu chiar si mueri cu arme; plebea se tiene de suverana.

Acést'a esto icon'a Parisului, cum ni o descriu reporturile publice; — trista, multu mai trista si deplorabila decâtu a fostu chiar sub asediulu de cinci luni. Atunci se luptau cu totii contra dusimanului patriei, astadi se omoru fratii intre sine. —

Mai tota press'a francesa condamna revolutiunea Parisului si multi afirma ca *provocatori' ei sunt numai agentii lui Napoleone favoriti si instigati de — prussii*, ce lucra pentru restaurarea tronului lui si inca cu banii nefericitei tieri. Bonapartistii, a cesti nofericitori ai Franciei, essistu si acuma in numeru nu neinsemnatu si nutrescu sperantia, ca in fine totu ei vor se stepanésca biat'a tiera.

Diastic'a democratica francesa inse crede, si spéra tota lumea amica Franciei, ca rezultatulu va fi contrariulu, ca poporul amagitu se va desteptá si va conósce reulu, si-si va rebuná a supra amagitoriloru. Regimulu vittoriu alu Franciei nu póte fi decâtu Republic'a, Republic'a moderata, democratica, Republic'a proclamatá de Gambetta. Avemu sperantia in triumfulu definitivu alu ordinei a supr'a anarchiei. Dupa o sciro telegrafica, ieri dejá s'a intemplatu mare demonstratiune in Parisu in in favórea ordinei si a regimului, la care demonstratiune a participatu o mare parte a locuitoriloru; ér Gardii stabili au ttenutu svatu pentru restituiria ordinei; asemenea se se fia facutu manifestatiuni pentru ordine si prin alte urbi mari ale Franciei. Mai socotindu ca in Versailles esto concentrata o armata regulara destulu de numerosa si ca revolutiunea pan' acuma a romasu izolata in Parisu, potemu sperá, ca regimulu va succede inea de timpuriu a stinge cu bunu modu foculu, si prin acést'a va nimici planurile prussiloru si Bonapartistiloru, d'a mai intrá si a mai stepan' in Paris. —

Cuventulu de tronu

alu Imperatul Germaniei, cu care marti-a trecuta deschise prim'a sesiune a parlamentului Imperiului germanu.

Onorati domni! Candu dupa unu gloriosu, dar greu resbelu, pre care Germania pentru aপরera neependentiei sale l'a portatu si la incheiatu victoriósá, — pentru prim'a óra vedu naintea mea adunarea imperiului germanu, mai nainte de tote me sentu indemnatu a esprime cea mai supusa multiamita lui Ddieu pentru acele rezultate epochali ce din grati'a sa ni le-a daruitu de binecuventare fidelitatei si concordiei germane, eroismului si disciplinei armatei nóstre, sacrificarei de sine a natiunii germane. Am ajunsu aceea ce parintii nostri de multu timplu au doritu intru interesulu Germaniei: *uniunea si constituirea organica, ascurarea limetelor, neependinti'a desvoltarii nóstre nationale.*

Consciinti'a de unitate, dest invelt'a, pururiá a pastrat'o natiunea nemtiésca; intru insuffietirea sa cu care integ'a natiune a pasitu la campu pentru aপরera patriei periclitata, ea a ruptu velulu si cu litere nestergibile a insemnatu ea pre eampiele Franciei vointi'a sa d'a fi si d'a remané unu poporu unulu si unitu. Spiritulu ce traiesc in natiunea germana si petrunde cultur'a si moravurile cu institutiunile ei resbelice, precum si constitutiunea imperiului, ferescu Germania in midilocu victorieiloru e, ca se nu abusede de poterea cascigata prin unire. Respectulu ce pretinde Germania facia de autonomia ei propria, buerosu si din inima o va dovedi si facia de neependinti'a tuturor celorlalte state, fia acelea tari séu slabe. Germania nóua, ce mai ieri scapá de marele resbelu, va fi garantia sigura pentru pacea Europei, pentru ca ea se sente destulu de tare ca regularea afaceriloru ei se o considere de problem'a ei speciale totu odata indestulitória.

Spre deosebita satisfacere mi a servitu, ca in acestu spiritu alu paci' am potutu realisé vócea Germaniei la negociatiunile cari in conferinti'a din Londra intrunite prin staruintiele medlocitorie ale ministeriului meu de esterne, au aflu s'pressiune indestulitória.

Sublim'a problema a acestui primu parlamentu a imperiului germanu va fi deci, a vindecá pre cátu se póte ranele ce le a causatu

resbelulu, si a pronuncia recunoscintia acelora cari au reportatu triumfulu cu sangele si viéti'a loru.

Totuodata, *onorati domni, voi incepeti lucrari, prin cari organele imperiului germanu se póte cooperá solidarminte la implinirea problemei, ce vi o propune constitutiunea, si care nu este alt'a, decâtu aপরera dreptului Germaniei si naintarea salutei natiunii germane.*

Prelucrarile legelatiunei ordinarié, din caus'a resbelului, dorere, au suferitu intrerumpere si amenare; proieptelu deci ce vi se vor presentá, curgu de a dreptulu din straformarea nóua a Germaniei. Normele constitutiunali, cuprinse in tratatele din nov. alu anului trecutulu, vor aflá in nóua constructiune a constitutiunei imperiale asediarea si spresiunea loru corespundiatória.

Participarea singurateceloru state federative la spesele imperiului, astépta a fi regulata legalminte. Introducerea legiloru Germaniei nordice in Bavaria, precum se doresce ea de regimulu regescu alu Bavariei, va pretinde conlucrarea dnielorú vóstre.

Disponerea despre sum'a de deadaunarea din partea Franciei pentru resbelu, se va medilóci cu ineuviintiarea vóstra dupa mesur'a lipselorú si pretensiunelorú drepté ale partiloru imperiului; de asemenea vi se va substerne raciotiniulu despre medilócele intrebuintate pentru portarea resbelului, in data ce vor concede impregiarile. Situatiunea teritorialoru reocupate pre séma Germaniei, pretinde unele dispusetiuni, ale caroru fundamentu are se se puna prin legelatiunea imperiului.

Despre pensiunarea amplotiiloru, a militariloru, nu altcum despre ajutorarea celoru ramasí dupa cei caduti, va avé, se fia creata o lege pentru intréga armat'a nemtiésca, carea are egalu dreptu la multiamit'a natiunii.

On. dni! Restaurarea imperiului germanu se fia pentru natiunea germana presemnulu de nuóue legi si pentru cele interne; resbelului imperiului nemtiésca, pe care 'lu incheiaramu atátu de gloriosu, se urme pacea imperiului nemtiésca nu mai putienu gloriósá, si problem'a natiunii germane se se restringa a triumfá si in concertulu pentru binecuventarile pacií. Ajute Ddieu! —

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a casei reprezentantiloru din 21 martiu.

Presiedintelu P. Somssich deschide siedinti'a la 9 óre. Protocolulu se autentica. Mai multi ablegati presenta petitiuni in caus'a Franciei. —

E. Huszár propune ca regimulu se se avisede a grigi, ca in vittoriu cartea asia-numita „rosia“ se se tiparésca in atátea esemplaria, câte sunt de lipsa pentru toti membri casei.

Se cetesce apoi a trei-a óra proieptulu de lege pentru bugetu de pre 1871, care se primesce definitivu si se tramite casei magistratiloru. —

La ordinea dílei este proieptulu de lege despre conventiunea de statu, incheiata cu Svedia si Norvegia, in privinti'a estradarii criminaliloru.

G. Várady intréba ca avut'a regimulu dreptu a incheiá acést'a si celelalte conventiuni de asemene natura, fora a intrebá mai nainte cas'a? In genere ar dorí se scie: cum s'a intemplatu de aceste conventiuni abiá dupa trei patraria de anu s'au substernutu casei. In principiu e de parerea comisiunei centrale, dar referitoriu la testu si-va face observarile sale la desbaterea speciala.

D. Irányi intru tote e de parerea lui Várady, nu póte pricepe, cum de intr'unu statu constitutiunali se póte intemplá ca tratatele incheiate cu state straine numai ulteriormente, ca de incunoscintiare, se substernu casei. Daca deci densulu primesce aceste tratate de basa a desbaterei speciale, face acést'a cu *reserva*, sub conditiunea ca de aci nainte ori ce proieptu de tratatu internationalu se se substérna mai antaiu camerei. In legatura cu acestu obieptu si referitoriu la o interpelatiune a sa, la care nici pana astadi nu i s'a respunsu, róga pe regimulu, ca se substérna unu proieptu pentru ratatulu de cartelu ce are se se incheie cu Austria.

C. Sztármáy 'si esprima dorinti'a, ca astfelu de tratate se se incheie cátu mai curendu cu principatele vecine dunarene, cu Romania si Serbia.

J. Vukovics dice, ca regimulu si in acést'a cauza a procesu sine nobis de nobis. —

Se cetesce tratatulu de statu incheiatu cu

regatulu Italiei in privinti'a estradarii criminaliloru. — Acést'a se primesce cu unele modificatiuni in traducere, facute de D. Irányi.

Treptat' de statu incheiatu cu Francia, cu puterea modificatiune a lui G. Várady se primesce. —

Urma spre desbatere proieptulu de lege pentru inmúltirea numerului judiloru de la tabla regésca judecials.

C. Ghiczay in genere primesce proieptulu; in specialu inse, la § 1. observa ca prin acestu proieptu partea a cinci-a a membriloru judetiului supremu nu se va poté dechiará de neependinte de la regimulu. Dupa a sa parere, acestu proieptu nu convine cu demnitatea tierii.

Dreptu aceea la § 1. face urmatóri'a modificatiune: „§ 1. La sectiunea cassatiunale a Curiei regie, se sistematisédia patru posturi nóue.“

Ministrulu de justitia Horváth si P. Hoffmann sunt pentru testulu originalu, ér C. Tisza si E. Huszár pentru modificatiunea lui Ghiczay. — La votare se primesce testulu comisiunei centrale.

Cealalta parte a testului se primesce neschimbatá.

Se cetesce proieptulu pentru invetiamentulu adultiloru. — Comisiunea centrala nu recomanda spre primire proieptulu presentatu de Irányi, pentru ca ministrulu de culte si instructiune a promisú a substerne elu unu proieptu de lege.

D. Irányi se plange ca ori ce proieptu ar veni de la vr'unu ablegatu opositionalulu, se respinge. Mai multe proiepte de ale sale s'au respinsu de la desbatere, dar pentru aceea nu va inctá a presentá ei in vittoriu proiepte foslositórie. Candu va aduce ministeriulu unu proieptu? si cum va fi acel'a? — nu póte se scie; de aceea crede ca ar trebui primitu acestu de facia. — La votare, maioritatea nu-lu primesce. —

Urma apoi proieptulu de lege pentru organizarea comunitatiloru opidane si ruráli.

Comis. centr. recomanda proieptulu spre primire. — Patru sectiuni presenta opiniune separata, nu in totalu, ci in specialu.

Vorbitorulu d'antaiu, br. L. Simonyi, este pentru opiniunea minoritatii. Minoritatea centrale, dice densulu, in proieptulu presinte vede dóue principia periculósá. In amendóue se dice, ca in casulu daca vr'o comunitate séu s'enguratecii locuitori ai aceleia, prin dispusetiunile administrative 'si ar vedé vatemate drepturile lorú, pentru remediarea acestora nu potu face procesu la judele ordinariu. Noi, minoritatea, suntemu de parerea, ca precum in vericare altu statu de dreptu, asiá si la noi daca vr'o comunitate, séu vr'unu cetatienu prin dispusetiunile administrative si-ar vedé drepturile sale scirbate, pentru aপরera acestora se póte luá refugiu la scutulú legii si totudeun'a se póte recurge la judele chiamatu a aplicá legea. Diferinti'a intre cele dóue proiepte deci este, ca dupa unulu comunitatea si locuitori acesteia se punu sub decisiunile ministerului, ér dupa opiniunea minoritatii, sub domnirea legii.

Cealaltu periculosu principiu este acel'a, prin care se scoposesce, ca in contr'a datinei secularie, in contrariatate cu principulu egalitatii, reprezentanti'a comunala se se constitue nu ca pac' acuma, intréga din alesi locuitoriloru comunei, ci numai díumetate parte, cealalta parte avendu a o formá ce-ce solvascu mai multa dare in comuna, fora tota alegerea.

Recomanda spre primire opiniunea minoritatii.

G. Szűlló in genere primesce proieptulu de lege. Votulu virilu, densulu nu-lu afla de vr'unu dreptu aristocraticu, cáci in casulu de inavutire, veri-cine-lu jote cascigá.

J. Schwarz se ocupa multu cu voturile virile si cu justiti'a administrativa.

Siedinti'a se incheia la 2 óre, remanendu continuarea desbaterei pre siedinti'a de manedi la 9 óre. —

BUCOVINA.

Cernautiu in 14/2 martiu 1871.

Se mi dati voia, dle Redactoru, a Vi serie despre adunarea de notabili si de deputati, carea tocmai s'a intrunutu aici, spre desbaterea uniu modu de alegere pentru congresulu gr. or. bisericescu bucovineanu.

Mai nainte de tote, credu ca va fi indicatu séu chiar necesariu, a Vi insirá numele membriloru ei, cu calitatea puseiunei si mandatului lorú, intru cari trebuie se cautámu siansele succesului, se ni radimámu búnele sperantie.

Pesidiulu este alu presiedintelu tierii, b. de Pino, ér membri sunt urmatorii:

A) Din cleru

a.) Voturi virile:

1. Pré cuviosi'a Sa dlu archimandritu Teofilu Bendella, 2. P. e. Sa dlu archimandritu si proistosu manastirei Dragomirna Teoctista Blajeviciu, 3. pr. e. sa dlu protopopu catedralu Const. Lucesculu, in absintia fiindu substituitu prin dlu protopopu J. Dimitroviciu de la Hore. e. b) membrii chiamati si intariti de Esa. d. episcopu.

4. Pré santi'a sa dlu Dim. Procopoviciu, sen. consist. pens. 5. Ssa dlu Vas. Prodanu essarchu catedralu; 6. Ssa dlu Dim. Sereteanu, protopopu in Vicovulu de — susu, 7. Ssa dlu Mich. Comorosan, consiliaru consist. 8. Ssa dlu Vas. Illasieviciu, cons. consist. 9. Ssa dlu Const. Popoviciu, protopopu si membru consist. onorariu; 10. Ssa dlu Joanu Hanitichi protopopu din Putilla.

c.) membri alesi din partea preotiloru. 11. Santi'a sa George Piotrosvichi parochu in Siret; 12. Ssa dlu Mich. Calinescu, profesore gimnasialu; 13. Ssa dlu Isid. Oniciu profesore de teol. 14. Ssa dlu Dim. Semanca protopopu la Rus.-Banila; 15. Ssa dlu G. Grigoroviciu, protop. in Suceava; 16. Ssa dlu Dim. Codiub protop. in Cotiman, 17. Ssa dlu Toma de Reny parochu in Burla; 18. Ssa dlu Mich. Costantinoviciu, par. in Vatra — Dorna.

B) Membrii laici.

a) Membri alesi de catre patroni.

19. Gent. d. George de Hormuzachi, 20. g. d. barone Alecu de Vasilec, 21. g. d. barone Dim. de Popoviciu, 22. g. d. barone Nic. de Mustetia, 23. g. d. Dr. J. cav. de Zotta, 24. g. d. Nic. cav. de Vasilec.

b) Representantii parochieloru comunale:

25. gosp. Fedora Cusinir din ttenutulu Visutiei, 26. gosp. Jonu Chrapco, din ttenutulu Cotiman, 27. gosp. Vas. Marco din ttenutulu Radautiloru, 28. gosp. Jonitia Mercesiu d. ttenutulu Campulu lungu.

c) Representantii comunelorú orasiene:

29. Respect. d. Mich. Pitey, cons. cr. la judecatori'a tierii, 30. resp. d. Oreste de Renci capitanu e. r. ttenutalu.

d.) Representantii celorlalte clase culte:

31. Respep. D. Dim. Bendella, presiedinte la procuraria, 32. resp. d. Aless. cav. de Costin e. r. notariu, 33. resp. d. Dr. Aless. cav. de Zotta, avocatulu, 34. resp. J. Lupul deputatu la diet'a Tierii, 25. resp. d. Dim. Isopescul directore la preperandia de st. 36. resp. d. Dr. Const. Tomasiciu, cons. e. r. la judecatori'a de tiera.

Prim'a siedintia s'a ttenutu ieri, luni in 1/13 martiu.

La siese óre dupa médiadi s'au fostu strinsu membrii la o lalta, in medilocu carora infatiosandu-se presiedintelu tierii dlu b. de Pino, deschise adunarea cu urmatóriulu cuventu:

Stimatii mei domni!

„Consimtindu urgintei dorintie a unei multimi mari de personalitati dintre cele mai insemnate din Bucovina, s'a decisu Regimulu Maj. Sale apostolice e. r. a conchiamá sub presiedinti'a mea, o adunare a Confessiunei gr. or. constatatória din optu-spre-diece membri clerici si din 18 laici, parte alesi parte de sine destinati, spre combinatiunea uniu modu de alegere pentru infintiarea uniu Congresu bisericescu in Bucovina. Salutandu-ve cordialu stimatiloru mei domni, ca pe membrii acestei adunari, Vi dorescu sinceru, ca lucrulu astfelu inceputu, prin comun'a si imprumutat'a conlucrare se se conformedie spre restaurarea bisericeí, a statuti, a poporului si de comunu se devina multiamitoriu. —

Regimulu Maiestatei Sale e. r. si-a facutu de problema, a aduce intrebarea subversante pe terenulu interesului bisericescu, la descurcare séu deslegare de totu drépta.

Binevoiti deci domniele vóstre, stimatiloru mei domni, a primí incredintierea ca ve voiú dá din partea mea, ca plenipotentiele Regimului, in straduirea spre ajungerea ttenetelorú drepté, totu spriginulu in mesur'a cea mai cuvenita. —

Dupa acést'a dlu presiedinte alu tierii citesce adunarei numele membriloru si dechiará adunarea de constituita. Mai departe impartesce ca in casu deca adunarea ar fi contielésá cu regulamentulú dietei, va luá acela de regulamentu si intru lucrarile adunarei; — la care propunere n'a contradisú nimenea.

Mai departe conformu propunerei dlui George de Hurmusachi adunarea si-a sprimatú cea mai devota supunere, credinti'a neschim-

bata si multiamita catra inalt'a Persóna a c. r. Apostolice Maiestati si catra prénaltiat'a Casa do unitoria, la care ocaziune intrég'a adunaro a respunsu cu intreita strigare de „se traiésca!” — Dup' acést'a s'a primitu esmiterea unui comitetu de patru membri clericali si patru laici cu insarcinarea ca in terminu de *cinci dile* se lucre unu proieptu deapre modulu de alogere pentru Congresu; de o data s'a decisu a se tienne luni in 20/8 Martie urmator'ia siediintia plenaria.

In comitetu s'au alesu: archimandriti Bendella si Blajeviciu, dd. Ilasieviciu, Calinaseu, ér din laici dnii G. Hurmusachi, Dr. A. Zotta, cons. jud. Pitey si capit. tienutalu Renney. Cu acést'a s'a terminatu siediint'ia; ér constituindu-se comitetulu esmisu, a alesu pe archimandritulu Bendella de capu si pe Renney de protocolante. —

Deci inceputulu s'a facutu cu ajutoriulu lui Dumnedieu. Se ajute Atotopotintele la realisarea acestui lucru meretiu! — T. D.

L. Versietiu, in 10/23 martiu.

(Confusiune in caus'a invetiamentului.)

Dlu Babesiu o spusa ungarilor in dieta, ca regimulu magiaru de candu e, n'a facutu chiar nemicu pentru cultur'a popóraloru nemagiare; numai confusiune a facutu in caus'a invetiamentului. —

Orãni trebuie unu esemplu mai eclatante, pentru a ilustrã sentint'ia dlui Babesiu, decâtu urmator'ia intemplantã sãu istoria:

Mai pe ieri alalta-ieri calatori dl Marx, regesculu ungarescu inspectore scolaru, prin comunele Solcicia si Mesiciu pentru a inspectiã, deca corespunde starea scóloru nòstre legei dlui Eötvös.

Scóla confesionala din Solcicia se afla intr'o stare relativminte destulu de buna; totusi dlu Marx, ca se dee cercetarii sale lustrulu oficiositatii sale, incepù intr'o gura aspra ca elu a admoniatu dejã acéstã comuna de dóue ori ca se-si zidésca alta scóla, si deci vediendu ca comun'a confesionala nu vré se asculte, elu va ordínã — din spesele statulu zidirea unei scóli comunali. (!)

— „Nu, dle!” — lu apuca de cuventu unu bravu tieranu; — „dta a-i facutu comun'a atenta, ca in acéstã scóla, in intielosulu legei, nu potu se incapa peste 80 de prunci; éra câtu despre zidirea unei scóle comunali, se nu-ti faci de lucru; càci scimu noi, cà si pe aceea totu de pe cojóccele nòstre o veti face!” —

Dlu nostru o sfeclã; éra comun'a, avendu dejã peste 1000 fl. bani disponibili, de locu ii consacrã, mai adangendu si din islasulu satulu 4 jugere de pamentu, jentru infintierea unui fondu scolaru, in privintia caruia comun'a s'a pronunciatu serbatoresce, cà nu vor pune magiarii mau'a pe elu! (Se traiésca brav'a si intielépt'a comunitate Solcicia!) — Cetésca poporulu nostru cele ce se petrecu la diet'a ungariloru si — se va intieptã. Red.)

A dou'a. In comunitatea Mesiciu din caus'a intrigeloru tiesute prin calugari serbi, fiindu ómenii sedusi s'a declarat scóla de comunale. Acum vine dlu Marx ca se-si provéda scóla cu recujsite scolaru, cu câte tóte, póte si cu vre unu catechislu magiaru!. Insa comun'a fiindu de facia, intr'o vóce lu intimpinã; nu dle, si bunu si-ti tiene lucrurile, cà noi nu le primimu, pentru cà — vrei se ne faci unguri; nu, nu lasã, dà-ni pace!! Dlu din grati'a lui Eötvös o sféclã si mai reu.

Peste acelea comune este unu preotu romanu fòrte bravu; acestu barbatu de siguru va fi sciindu portã grigia de turm'a sa, ca se n'o mai seduca nimenea pe faci'a pamentulu; càci destulu e jafuita bét'a turma pe de alto parti.

I urãmu din parte-ni, salutarea nòstra natiunale, desl dlu Marx i disa cà acuma scie cine face sange reu in poporu!! — Da, domniloru stapanitori; totu insulu face sange reu in poporu care-lu scutesce de infernalile planuri ale vòstre, planuri d'a-lu face câtu mai stupidu si apoi d'a-lu despoia de tóte!

Minunata logica turcésca la magiarii nostri; ei, orbiti de egoismulu si orgoliulu lor, credu cà nici noi nu vedemu absurditatea intentiunei lor.

O ideia retacita si nefericita este ideia magiariarã pe calea legii de invetiamentu, fia ea conceputa de Szécsény sãu de Eötvös, ea trebuie se faca fiasco, sãu — se nimicésca intregu statulu mag'aru. —

La ce atãta galcéva, atãtia bani crunti

resipiti pentru unu planu si unu personalu, ce nu e de nici unu folosu? — Poporulu nostru nu vré se fia magiaru, cl vre se remana romanu. Lasati-ne dara ca se ne cautãmu insisi de capu, càci mai bine va fi si de noi si de voi!! —

Toraculu-micu, (Torontalu,) 8/20 mart. 1871.

(Scóla de adulti.) Aici s'a infintiatu o scóla de adulti cu succesu atãtu de imbucuratori, cum nimenea nu poea se aiba nici ideia, nici sperantia Ea a intelnitu chiar insufletirea poporulu. — In 28 fauru a. c. domnulu parochu si deputatu congressionalu Pavelu Fizesianu tienne in s. bisericã o cuventare informatória in favorulu infintiarã scólei de adulti descriendu cu esemple vili pre agronomulu carturariu si érasu pre celu necarturariu, aretandu cà poporulu romanu, desl compactu si plinu de viét'a, fiindu cà n'are inteligentia corespundiãria la numeru in senulu sãu, putienu cumpeneace, de órece sciant'ia este carea din di in di are totu mai multa valóre decâtu numerulu si averea materiala; — spuse cà poporulu romanu stã astadi ca o gradina cu fòrte putiene flori: si frupte: deci provocã, se ne desbracãmu de nepasarea de pana acuma, si junii precum si barbatii casatoriti, se se inseria la scóla pentru a invetiã câtu potu mai multu, si spre acestu scopu in tóta sér'a se o cercetedie.

Invetiatur'a buna si seriósã cadìu ca sementi'a aruncata de semenetoriu pe pamentu bunu si manosu, pana sér'a se inscriera 85 de sateni, manedi mai 40, si asiã avemu o scóla de adulti cu 125 de invetiacei in versta ca apostoli lui Cristosu; intre acesti sunt multi cari n'au amblatu nici candu la scóla, ómeni casatoriti, unii si preste 40 ani. Astfeliu prin acéstã insufletire, si prin zelulu probatu alu domniloru docenti de aici G. Serbu si L. Trailescu, sperãmu celu mai bunu resultatu. Dee Ddieu ca acestu frumosu esemplu se fia urmatu si in alte comune romanesco; — si-ãpoi se vedemu candu vom avé între poporu sateni carturari cu — diocile de mii, se vedemu, o se mai aiba toti potlogari straini obrasnic'ia d'a despoia, impilã si batjocuri! Destépta-te Poporule romane, destépta-te iute si mantuesce-te, càci domni nu se ingrisescu de câtu a te tienne in orbã si robia. B.—

De sub codrii Fagetului (in Carasiu,) in martiu.

Multu stimatã Domnule Redactoru! In nrulu 16 alu diariulu „Albina“ a aparutu o corespundintia mica, scrisa de unu óresi-care domnu de langa Lugosiu, si carea avendu in frunte „Ticalós'a stare invetiatorésca“, a tratatu despre patianiele unui invetiatoriu din partile acestea.

Nu mi-e scopulu a desminti un'a sãu alt'a din cele ce s'au disu in acea corespundintia. Da, nu; càci dlu corespundintia a vorbitu adeverulu.

Scopulu meu este de totu altulu. Respectivulu corespundintia adeca dupa ce a espusu patianiele invetiatorulu V. B. din comun'a F. (atunci din sminta de tipariu P. Red.) a pusu intrebarile cà: Au cei competinti cunoscintia despre scandalosulu casu din acea comuna? si deca au, ce dispusetiuni au facutu pentru linisirea ambelor parti, si a nume pentru scutirea atacatulu invetiatoriu de crud'a violentia? —

Cei competinti au avutu si au cunoscintia despre tóte, dar vre o dispusetiune pentru linisire si scutire nu au facutu nici atunci de locu, nu facu nici acuma. In daru a amblatu bietulu invetiatoriu V. B. de la Danu pana la Stanu, de la stepanile cele eclesiastice pana la cele politice, càci scutire si dreptate nu a aflatu.

Apoi se vedeti acum câtu sunt de insolenti locuitorii comunei F. vediendu cà nici din o porte competiune nu li se desapróba pasulu ce l'au facutu facia de invetiatorulu lor. Ei sunt acuma primul si ultimulu foru, si — despre partea superioritatiloru legale, ei potu mane-poimane se depuna si pre Cristosu din Bisericã, ér in locu-i se puna pre careva din midilocolu lor! — pre cum tocmai vedemu cà ei au redeschisu scóla si au pusu pe preotulu din locu se li invetie prunci; invetiatorulu ne mai remanendu alt'a, decâtu ca se ié lumea in capu.

Va se dica volniciei poporulu s'a lasatu aci frèu liberu. — *Videant consules!*

Esto destulu temeiu de temutu cà si alte comune vor urmã esemplulu datu de comun'a

nòstra F. Adeca ori si pentru ce 'si vor lapeda — la inceputu pre invetiatorii lor, dar dup' aceea si pre preoti! Si-ãpoi — éta ordine, éta progresu natiunale! —

Recomendu caus'a barbatiloru nostri interesati de bisericã si scóla.

Unulu dintre cei ingrigiti de sótea lor.

Langa Becichereculu-mare 17/3 1871.

Dnule Redactoru! Chiar in momentulu acest'a cetti in „Reform“ din Pesta o corespundintia din Timbolea, (Hatzfeld, in Torontalu,) in care intr'unu modu ostentativa se facu cele mai grave imputatiuni aristocratiei magiare din comitatulu nostru, cà a neglesu la timpulu sãu a magiariã coloniele franceze, — aprópe 200,000, — cari astadi a degeneratu si vorbescu limb'a svabésca, in locu de cea magiara; apoi in fine, cà la o simpla provocare a tinerulu adv. magiaru Varnay, s'a subscrisu si a si incursu considerabil'a suma de 7000 fl. v. a. in favórea unei scóle poporale edificande, si atãtu contele Csokonits, câtu si eppulu Bonnaz au promisu totu sucursulu.

Candu observãmu la conlocuitorii nostri atãta devotamentu si zelulu pentru redicarea scóloru si naintarea invetiamentulu, si aruncãmu o privire numai fugitiva a supr'a miserabilei situatiuni, in carea se afla la noi invetiamentulu, si a supr'a ticalóssei stãri, in care sunt incaperile ce le batjocorimu cu santulu nume de „scóle confesionale“, ne cuprindu flori, si între cei mai negrii scrupuli trebuie se privimu spre viitoriulu nostru atãtu de periclitatu. Pare cà s'a incubatu indiferentismulu, blastemulu d'a ne condemnã noi insine la inactivitate si la mórte de viil Pretintendi linisce, tacere, intunecare. Ah! ce miserabila este viétia amortirei, vegetatiunea dobitoécãca! Pana gemeamu sub jugulu ierarhiei serbe, ne plangeamu la frundia si iérba, cà suntemu aposati si asserviti si — nu ni este iertatu a ne miscã; asteptamu restaurarea metropoliei, ca sclavulu condamnatu la inchisóre pe viétia, candu i se promite agratiare, Astadi o avemu; avemu dieces'a nostra romana, cu restauratulu ei consistoriu constitutiunale; si prin ce am doveditu cà suntemu demni de o sórte mai buna, candu chiar pric lassitate nostra sancitiunãmu ticalós'a nòstra de sub ierarh'ia serba?! Unde ni sunt scólele, unde garantiile, cà la a trei'a admonitiune a dlui Mennyei, vom fi capaci a ni sustiené scólele nòstre confesionale, cari trebuie se ni fia atãtu de scumpe si sacre ca insasi religionea nòstra? Unde este comun'a aceea, carea primindu dejã dóue admonitiuni din partea inspectoratulu guvernulu magiaru, se fia facutu pasii necesari spre intimpinarea periculu imininte? Unde e preotulu, sãu preingrigitul Inspectore-Protopopu, carele se fia caletoritu prin comunel-i submanuate, invetiandu si luminandu poporulu, cà fora de scoli confesionale, crescerea nòstra, viitoriulu nostru este amenintiatu; carele se fia luat protocolu despre dechiararea comunei — cumca de buna séma nu-si va parasã scóla, — s'ò fia pusu numai decâtu sub scutul legei, fiindu astfeliu pururiã in pusetiune d'a paralisiã incercarea periculósa a inspectorulu magiaru! Nicairi si nici unde. A fostu dara timpulu — deca cumva si acést'a nu va fi pré tardiu, ca consistoriulu din Aradu se ié inspectoratulu din manile ce nu facura chiar nici unu pasu in favórea scóloru romane, si se le coneréda altoru barbatu, de la cari suntemu indreptatiti se asceptãmu ceva mai multu. Felicitãmu consistoriulu aradanu si pentru acéstã dispoziitiune tardiéra, si avemu tóta sperant'ia, cà nou denumitii nostri inspectori scolaru vor sci corespunde onorificei chiamãri, de care se fecera partasi, si vor nisiu din respoteri a sterpi reulu devenitu dejã la culme prin omisiunea nescusabila a predecesoriloru.

Deca preotimea nòstra, — vorbimu de partea ei cea inerte, — ar dovédi si cu acéstã ocaziune indiferentismu si nepasare, — ce ar fi identicu cu o crima natiunala, — inspectori scolaru in relatiunile oficióse catra consistoriu, se faca amintire de acést'a, si dandu la o parte pre cei amortiti, se se adresezo de a dreptulu mintei sanetóse a poporulu, se-i splice legea de instructiune si se-i lege de sufletu, cà scóla comunala s'ar aredicã ér din pung'a lui, dar elu la aceea totusi nu va se aiba nici unu dreptu, càci i se póte impune de docinte si unu jidanu, deca scie numai tandali limb'a, si i se potu adapã coplii cu invetiaturu tocmai in contra interesulu lui ca romanu si crestinu; se li o spuua, cà atare scóla nu este nici candu romana, si in folosulu romaniloru, ci numai

pre pung'a poporulu romanu. — Sperãmu, ca B.-Comlosiulu, cea mai bogata si frumósa comuna romana in Torontalu, carea are si notariu si jude din sinulu poporulu, va premerge cu esemplulu frumosu, si va aci imitã si intrece pre svabii din Timbolea, éra loru li vor urmã cei din Pesacu, Nereu, Valcaniu, Torace si tóte cele lalte comune pe rondu. Asiã se fia! —
Unulu pentru fòrte multi.

Baia-de-Crisiu in 2 mart. 1871.

(O scóla publica.) — Nime nu póte negã,

cà poporulu nostru, pre langa tóta cunoscut'a sa seracia, totusi pentru scopuri natiunali si filantropice — este pururiã gat'a a aduce, si si aduce sacrificiu pan' la celu din urma cruceriu alu sãu. Insa -- cei-ce se invertescu printre poporu, au potutu observã si aceea, cà poporulu nostru vediendu cum din unele parti multi bani adunati pentru scopuri natiunali sãu filantropice, se intrebuintiedia cu totulu spre alte scopuri, si cà despre banii adunati prin colecte, arare ori se face socótea publica esacta, — nu e multiamitu si nu póte fi multiamitu cu astfeliu de procedere in adeveru necorecta si condemnabila, — si de aci apoi provine, cà de câte ori si-dã denariulu pentru scopurile susu atinse, pururiã suspina: *numai de s'ar intrebuintid in adeveru pentru acelu scopu, pentru care se face contribuirea!* De aci urma cà spre linisirea contributoriloru, despre contribuiuri la care si-dã cine-va cruceriu, nesmintitu se se faca socóta publica esacta. Pentru cà, dupa mine, poporulu contributoriu are totu dreptulu a cere, éra colectantii au cea mai mare detorintia moralã a dá socóta esacta despre banii adunati. Din aceste motive dar si eu vinu a dá socóta despre sum'a ce am primit'o in Pesta pentru balulu tienutu in Baia-de-Crisiu in 13 fauru 1871, in favórea societatei pentru ajutorarea scóloru populari confesionalu romane din comitatulu Zarandulu.

Am adunatu si a nume de la domni: Ant. Mocioni, Georgie Mocioni, Ales. Mocioni, si Eugeniu Mocioni, impreuna 10 fl.; de la Vinc. Babesiu, Gergie Joanovicu, Jóné Pusicariu, Mircea Stanescu, câte 2 fl.; de la Aur. Maniu, 3 fl.; de la Joane Fauru, Pet. Mihali, Bas. Jurca, Sig. Papu, Sig. Popovicu, câte 1 fl. — la care suma subscrisulu din parte-mi adaugandu 2 fl. face sum'a incasata preste totu 28 v. care suma in siediint'ia Societatei din 12 a lunei c. am predat'o preceptorulu generalu J. Motiu.

Sigismundu Borlea.

Varietati.

† (Georgiu-Gottfrid Gervinus,) marele literatu alu Germaniei, unulu din cei mai buni patrioti, unulu din acei veterani, binemeritati genii ai Germaniei, dintr'acei cari cu pé-n'a si cu fapt'a au lucratu ca Germania se devina statu mare si adeveratu constitutiunale, — in 19 martiu, a esitu din acéstã viétia pamentésca in etate de 66 ani. In trelsulu a perdutu nemtii pre celu mai competente criticu alu istoriei literaturei si beltristicej lor. — Gervinus s'a nascutu in an. 1805 in Darmstadt din parinti seraci, cari l'au fostu destinatulu si cresutu pentru libraria. Densulu insa studiandu drep-turile la universitatile diu Giesen si Heidelberg, s'a decisu pentru profesura, si cu mare ardóre a invetiatu istoria si literatur'a. Mai antaiu a fostu numai profesoru privatu in Heidelberg, mai tardiu insa a dobenditu catedra ordinaria de profesoru. Dupa ce a scrisu mai multe opuri literarie, a fostu chiamatu la Göttinga unde insa n'a petrecutu multu. Fiindu unulu dintre cei siepte, cari au protestatu contra suspinderii temerarie a constitutiunei hannoverane, s'a demissionatu din oficiu si a fostu silitu a paresi in 3 dile Hannovera. In 1844 dupa multe necesari a recapatatu profesur'a in Heidelberg, unde a publicatu mai multe opuri scientifiche estetice. A fostu partasiu la miscarile politice de pre atunci, si-a redicatu vócea in caus'a Schleswig-Holsteinulu, a protestatu cu energie contra patentei prussace antiliberale din 1847, 3 fauru. De organu alu activitatei sale publicistiche a avutu diariulu sãu „Deutsche Zeitung.“ In 1848 a fostu alesu barbatu de incredere la „Bundestag“ si tendintiele sale politice le-a sustienutu in amintit'a sa fóia cu tóta energ'ia. Dar fiindu trupesce fòrte slabitu, a fostu silitu a-si depune mandatulu. A caletoritu de nou prin Italia si retornandu in Germania a scrisu despre opurile lui Shakespeare si „Introducerea la istor'a seclulu alu XIX.,“ ambele opuri de o valóre immensa, si chiar epochale. — Anii

în urma îi a petrecutu în retragere, lucrându în interesul binelui comun; a patimitu multu de friguri nervoase, cari i-a și pus capetu vietii sale. A fostu nemițiu, dar devotatu întregi omenimi. — *Fia-i țieren'a usiora!*

— (Unu s. parinte în furia predicându.)
In biseric'a Dominicanilor din Viena, parintele Brenner vorbiă într'altele astfelu: „Iubiți ascultatori! Indoiel'a nu este fetulu vietii rele, ci vietii rea nasce indoiela. Acești necredincioși ce se indoiescu, 'și-intipuescu, a fi spirite mari, dar ei sunt servii pasiunilor daunose, ei sunt omeni ignoranti, cu totulu ignoranti, omeni nebuni. Ce, ce cetescu ei, ce știu ei? Ei cetescu pre unu David Strauss, Ernest Renan, romane și alte prostii. Opurile adeveritorilor mari scriptori, caroru este de multiamitu triumfulu nostru a supr'a filosofiei elene și romane, a supr'a filosofiei paganesce, caroru este de multiamitu, că Cristosu, care a fostu jidoviloru necasu, nebunul paganiilor, că invetiatur'a despre cruce a invinsu, — aceste scripture nu le cetescu densii. Acești mocani, aceste creature mirmidonice, de ce, de ce nu pasiescu ei cu motive d'ale ratiunei contra bisericii? Pentru ce?! Paupertatea lor de spiritu și inima e notaria. (Sberandu și cu gesticulatiuni infuriate!) Acești monstri afurisiti, impertinenti, aceste creature condemnabile ce merita a fi massacrate, se ni pōta dovedi că *catolicismulu nu este infalibilu?! Scumpii mei ascultatori!* Pre acești omeni capiati, omeni indiovoliti, nici nu-i numiti „necredincioși“ „indoctori“! Oh! aceste rupturi trebuie duse în cas'a nebuniloru. A fi dubitante — este cea mai mare rusine; cine se pronuncia că elu nu crede ce invētia catolicismulu, acel'a este „diavolu periculosu.“ *Voltaire* — ve rogu, iubitiloru ascultatori, a avē putientica atentiune — *Voltaire* a disu că elu ca principe nu ar suferi langa elu curteni necredincioși și nu li ar crede. *Voltaire* proprie nici n'a fostu dubitante, *Voltaire* în launtrulu seu a fostu credinciosu; *Voltaire*, acestu flacau impertinent, elu cunosea omenii de felulu seu de natur'a și spiritulu seu, *Voltaire* a cunoscutu inimele omeniloru de felulu seu, a omeniloru indraciti. (Predicatorele dă cu pumnii în cancela, și raonesce de infuriatu). Pazesceto dara, imperate, de aceste fiintio satanice, feresce-te imperatescule ministeriu, stai pururia vigilandu, persecuta pe acești omeni spurcati, pedepseste-ii, chinue-ii, maltratēdia-ii, nimicesce-ii, ster-ster-sterpesce-ii cu totulu de pre faci'a pamentului! (In tonu amenintatoriu.) Fabricanti pressei jidovesce au indamnedieitu pe profetulu maimuceloru, pre maimuti'a Vogt, ce se rostogolesce în lume, care atātu de uritu s'a blamatu în Germania, a facutu fiasco. Ura și blestemu merita Vogt, blestemu jidovii, ce-si batu jocu de cultulu catoliciloru; acești jidovii nici nu sunt jidovi; cu atātu mai mare osenda, osenda, trei ori osenda merita acei crestini, cari în adunari publice, unde beti ca porcii se tavalescu, 'și mascaroscu credinti'a lor și a parintiloru lor. Pfiu, pfiu! — Acești sunt... nici nu aflu spressiune pentru aceste creature ale iadului. Pfiu!“

— (Unu scheletonu istoricu alu resbelului franco-nemțiescu) vre se faca fōi'a prussēca oficiala prin unele repriviri interesante a supr'a nefastului resbelu. Resbelulu s'a dechiaratu în 20 iuliu 1870 și s'a finitu în 16 fauru 1871; a duratu deci 210 zile, timpu destulu pentru a devastă și ruină o țēra frumoasă și în tōta privint'i'a binecuvantata, și pentru a neferiei unu poporu binemeritatu de libertatea și salutea popōraloru, celu mai alesu și umanu pre faci'a pamentului. — În 26 iuliu tōta armat'a nemțiesca a fostu mobilisata; în 13 zile ea a statu pre lin'a Trier-Landau. Locomotivele transportau pre fiecare di câte 42,000 de omeni. Timpulu resbelului propriaminte a duratu 180 de zile. Armatele nemțiesce au avutu sub acestu timpu 156 de loviri mai mari sēu mai mīce, între aceste 17 batalii mari; ele au ocupatu — 26 locuri intarite, au prinsu 11,650 ofițieri și 363,000 soldati de rōndu, au luat 6700 tunuri, 120 d' acule și stindarde. În diametru deci pre fiecare luna cadu 26 de loviri, 3 batalii, 4 cetati, 1950 ofițieri, 60,500 gregari, 1110 tunuri și 20 de acule sēu stindarde. — În fapta s'au intemplantu: în augustu 13 loviri, 8 batalii și au cadutu 4 cetati; în septemvre s'au intemplantu 13 loviri, și au cadutu 4 cetati; în oct. 37 loviri, 3 cetati; în nov. 15 loviri, 2 batalii, 7 cetati; în dec. 30 loviri, mai multe batalii, 2 cetati; în ian. 48 loviri, 3 batalii, 5

cetati; în fine în lun'a lui fauru cadu o cetate: Parisulu. Asediulu Parisulu a duratu 130 de zile, sub care timpu s'au intemplantu 22 de erumperi. S'a mai intemplantu și 3 loviri pe mare. — Dacă fōi'a prussēca spunea și aceea, că câte loviri și batalii au perdutu nemții, apoi, căți din ai lor au devenitu prisionari și mai vertosu căți nemți au cadutu în fiecare lovire și batalia, — reprivirile ei a supr'a sangerōsei drame ar fi în adeveru o istoria în cof'a unei nuce a celui mai cumplitu resbelu; enumerandu însa acea fōia numai senguru loviriile, bataliile ce le au sustienutu nemții și cetatile ce le au ocupatu ei și materialulu giganticu de pradă ce-lu dusera cu ei în Germania, — asiă se vede că reprivirile ei tientescu numai spre a gloriifică eroismulu armatei germane și a gramadī laurii pe fruntea imperatului temetoriu de Dumnedieu. Istoria trebuie se fia drēpta, fidelă, căci de altmintrelea intuneca și nu luminēdia posteritatea, nu pōte fi „magistra vitae“; ēr lumea d'acuma știe că numerulu nemțiloru caduti în acestu resbelu e multu mai mare decātu alu franciloru.

Inca un'a: Nici n'a fostu candu-va, nici nu essiste astadi pre pamentu natiune, carea dupa atâtea cumplite loviri și perdiri, totu se mai fia remasu întrēga și mare. Natiunea francea, ori ce se tiena calkii și — amicii perfidi ai ei, este și va fi întrēga și mare. —

— (Imperatēsa Regina, Domn'a stepanitoria a nōstra prēgratiōsa) print'unu autografu adresatu contelul J. Andrassy, care autografu ieri parādă în tōte foile magiare și nemțiesce, contribuī 1000 fl. v. s. pentru unu unu monumentu decurendu reposatului b. Josifu Eōtvōs — Fapta de pietate; precum pietatea este consecinti'a credintiei; precum credinti'a este lucru de — gustu sēu placere. Tocmai pentru acēst'a insa ni-a batutu la ochi candu cntiramu în pré naltulu autografu, cumca Domn'a Imperatēsa și Regina a nōstra este *convinsa*, „că în Ungaria pentru desvoltarea literaturēi, sciintiei și patriotismului, nime n'a facutu mai multu ca reposatulu Eōtvōs. Cu tōtu omagiulu nostru catra Imperatēsa Dōmna, nu potemu se nu constatamu trist'a esperiintia, că locurile pré nalte, locurile ce dispunu de sortile popōraloru, sunt informate cătu se pōte de reu, de falsu despre starea lucrurilor în țieri și printre popōra. Dup'a nōstra propria, nu imprumutata convingere, nime n'a lucratu mai multu ca Eōtvōs, pentru de a falsifică și nimici adeveratulu patriotismu. Tōte popōrala nemmagiare, (asiă-dēra maioritatea precumpenitōria a patriei), sunt indignate de ticalōs'a stare la carea le-a apesatu patriotismulu predicatu de — fie-iertatu b. Eōtvōs!

† (Necrologu.) Joannu Fometescu, medicu de batalionu la armat'a din Romania, june de 22 ani, în 20 martiu a. c. fū petrecutu la odina eterna în cimiteriulu gr. or. din Oravitiamont. — Atacatu de unu morbu de plamani, elu venise câteva lune mai nainte aici, — unde mori în bratiile mamei sale pré doiōse. — Aveamu se simu mandri de talentulu acestui june, dar sōrtea ne amagi. — Ca elevu inca la școl'a de medicina în București, scrisse și tipari dōne brosiure în sfer'a igienicei poporali cu multa cunoscintia și admirabilu zelu. La noi fū putienu cunoscutu, — frati de peste Carpati vor scī cumpeni mai bine, cătu am perdutu prin mōrtea acestui june. — *Fia-i repausulu linu, și memori'a binecuvantata!* —

— (Multiamita publica) se aduce în numele comitetului parochialu prin dlu G. Forrașiu — dlui prentu JOANE TRIFONU din Ocșioru, cott. Zarandului, pentru donulu de unu Orologiu mare de parēte pe sēm'a școlēi confesionale, prin care donu s'a delaturatu neregularitatea timpului școlariu. Din inima curata i se votēdia daruitorului pre langa multiamita, multa stima și totu respectulu!

— (Transilvania condemnata la perire și din partea bisericēi catolice.) Luni-a trecuta în Congresulu catoliciloru unguri — (și a dlui eppu Olteanu din Lugosiu), se fece propunerea ca pretotindeni în statutulu ce se croiesce, se se stērga numirea Transilvaniei, — fiindu că prin univno a incetatu Transilvania, — astfelu se intreceau a argumentă cu multa patosu prostu domni mari și mici din Congresu. Facendu se votare, stergerea se primi cu unanimitate. Va se dica Transilvania a incetatu de a mai essiste în ochii impaingeniti a dloru unguri bisericēsci și mireni! Cu atātu mai multu este și va trāi ea în inim'a natiunei romane, în inim'a a unui milionu și diumetate de locuitori credincioși ai ei. —

Invitare de prenumeratiune la „Missiunea preotului romanu facta cu poporulu“.
sēu: „Ce a fostu, și ce trebuie se fia preotulu romanu pentru poporu“;
și „Estrasuri biografice din viētia unor preoti mai celebri“

O parte insemnata a inteligintiei romane, care asistandu la adunarea generala de estu anu a Societati „Alexi-Sincaiane“ a auditu disertatiunea mea „despre misiunea preotului romanu facta cu poporulu etc.“ m'a indemnata se dau la publicitate acēsta lucrare modesta a mea.

Am statu pre cugete la acēsta propunere și eramu se nu o primescu, — pentru că ca june inca pré cu putiena esperiintia, mi mai placē a primī decātu a dā invetiaturi, mi mai placē a coti decātu a scrie; insa iostietate amicitioru mei, și cugetulu că fie-care e datoriu a face cătu pōte, ēr mai multu nimenē nu are dreptulu a pretinde de la nime, într'un'a și sperarea că voiu afā indulgenti'a lectoriloru, precum am afātu complacerea auditoriloru mei pretiuiti, mi-au datu curagiulu d'a me otari ca se dau la publicitate acēsta disertatiune. —

Sentiulu de recunoscintia ce portu catra toti acei barbati, cari s'au luptatu pentru inaintarea natiunei și bisericēi nōstre, m'a indemnata totuodata, ca la acēsta disertatiune se mai adaugu și nesce estrasuri biografice din viētia unor preoti mai celebri, cari si-au finitu cursulu vietii pamentesci lucrandu în vini'a maretēia a Domnului și 'n gradin'a pompōsa a Natiunei.

Speru și intru acēsta introprindere a mea spriginulu mare-animosu alu publicului cetitoriu. —

Banii de prenumeratiune în suma de 50 or. (1 1/2 svantiu în argintu) sunt de a se tramite — franco — la subscrisulu.

Gherla, la inceputulu lunei martiu, 1871.

Nicolau F. C. Negruțiu, teologu.

Concursu

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu la școl'a confes. greco-orient. romane din comun'a Jersigu, cottulu Carasiului, pptulu Jebelului, se escrie concursu pana la 21 martiu a. c. cal. vechiu. — Emolumentele sunt: în bani 60 fl. v. a., 10 meti de grāu, 10 meti de cucurudiu, 50 lb. clisa, 50 lb. sare, 11 lb. lumini, 8 orgii de lemne, pentru incalditulu școlēi 15 fl. 2 jugere de pamentu, cortelu liberu cu 1/2 jugeru de gradina. — Doritorii de a ocupă postulu acēst'a, sunt avisati a-si tramite recurselu instruate în sensulu statutului org. și adresate comitetului paroch. catra oficiulu ppralu în Buziasiu.

Buziasiu în 9 martiu 1871.

În contielegere cu comitet. parochialu.

Alexandru Joanovicu m. p. Protopresviteru.

Concursu

Pentru edificarea nōuei bisericē din Jancahidu, cottulu Torontalu, ultim'a posta „Bega-Canalu-Sz.-Gyōrgy“ se publica pana în 30 de zile din d'ia primei insertiuni în acēsta fōia.

Biseric'a, dupa planulu dejā incuviintiatu prin V. Consistoriu, are se fia boltita cu caramida, 14°, 4', 6" lungă, 5°, 3' lăta, în lumin'a esteriōra, — înalțimea 4°, 5'. Turulu de caramida preste murei bisericēi 5°, 3' înalțu. Ste-lagiulu de lemn alu turnulu 4°, 5' înalțu, acoperitu cu tichinea (plehu albu E. E.) — Globulu cu crucea din culme 1°, 2', aurita cu „Catarina auru.“ Se aiba 3 usie și 10 ferestre, de stejaru, proportiunate. Se fia acoperita cu tiegle arse, (hīrbu,) pardosita cu caramida, cu trepte la turu și pedestalu pentru 3 campane. Materialulu și lucrulu de bardariu, claustrariatu și teslariatu; totu ferulu referitoriu la cladire se tiene de întreprindietoriu.

Comun'a din partea ei, pe langa pretiulu banalu ce se va statori, dă 300,000 de caramide (tiegle arse,) 400 chible de varu, din care o cātīme se afā în fundamentulu aredicatu aprōpe la suprafaț'a pamentului, dā carausia la aduce-rea hīrbului, (tiegleloru de acoperisiu,) lemneloru, nasipului și altoru instrumente în distanț'a de dōue mile, și în tōta domi. ec'a o carausia spre procurarea alimentelor pentru sodali.

Întreprindietoriu epistolarminte se potu adresă cu ofertelu lor la Comitetulu parochialu, unde totdeun'a se pōte vedē planulu cu apertentientelu.

Acelu întreprindietoriu va avē preferintia, carele va pune materialulu mai solidu, mai corespondietoriu și va fi mai estinu, și — din caus'a calamitatii provenite prin esundatiune — care ar potē lucră cu banii sei proprii, pentru cari din partea comunei cu unu interesu anualu moderatu va fi recompensatu și asiguratulu cu destula garantia ipotecaria.

Biseric'a în doi ani se fia gāt'a:

Jancahidu 15/2 1871 st. v.

1-3 Comitetulu parochialu.
Cu șcirea Oficiolatalui protopresviteralu.

Concursu

Pentru unu postu de suplentulu la școl'a confesionala din comun'a Susaniu, protopopiatulu Fagetului, se publica concursu pana la 21 martiu a. c. Emolumentele sunt: 46 fl. 66 2/3 cr. v. a.; 6 2/3 meti grāu; 13 meti cucurudiu; 66 2/3 lb. lardu; 66 2/3 lb. sare; 10 lb. lumini; 8 orgii de lemne; cortelu liberu și gradina de legumi.

Cei ce vor concurge pentru acestu postu, sunt avisati a-si substerne recurselu adresate comitetului parochialu și provideite cu estras de botezu, testimoniu despre absolvirea preparandiei în Aradu, atestatu de calificatiune de la Ven. Consistoriu, — catra dlu protopopu Atanasiu Joanovicu în Fagetu.

Susaniu în 1. martiu 1871.

În contielegere cu dlu protopopu

3-3 Comitetulu parochialu.

Concursu

Pentru ocuparea parochiei vacante din comun'a Zoltu, protopopiatulu gr. or. alu Fagetului, se escrie concursu pana la 21 martiu a. c. — Emolumentele parochiale sunt: o sesiune de pamentu estravilanu, venitele stolari și prestatiunea anuală.

Concurentii au se-si adreseze petitiunile lor comitetului parochial, instruate cu documentele despre calificatiune și moralitate, într care se core: Estrasulu de botezu, testimoniu despre absolvirea claselor gimnasiale și a sciintiloru teologice, celu de calificatiune de la Venerabilulu consistoriu, — avendu a le substerne domnului protopopu Atanasiu Joanovicu în Fagetu.

Zoltu în 1 martiu 1871.

În contielegere cu dlu protopopu.

3-3 Comitetulu parochialu.

Concursu

Devenindu vacanta parochia în comun'a Homosdia cu filial'a Cosiavitia, în protopopiatulu gr. or. alu Fagetului, se escrie concursu pana la 21 martiu a. c. Emolumentele sunt: o sesiune de pamentu estravilanu, stol'a usuata și birulu de la 84 de case.

Doritorii d'a ocup'a parochia acēst'a au a-si tramite recurselu lor — adresate comitetului parochialu, și provideite cu documentele prescrie în Statutulu organicu — dlui protopopu Atanasiu Joanovicu în Fagetu.

Homosdia 1 martiu 1871.

În contielegere cu dlu protopopu

3-3 Comitetulu parochialu.

Cursurile la burs'a de Viena.

(Dupa inciintatiunea telegrafica din 24 martiu.)

Imprum. de statu convertatu cu 5%, 58.25 Imprum. nationalu 68.10 Actiunile de creditu 266.50; — sortiurile din 1860: 108.80 sortiurile din 1864: 123.50; Obligatiunile desarsinarii de pamentu, cele ung. 79.65; banaticu 77.20; transilv. 76.25 bucov. 72.50 argintulu 123 —; galbenii 5.89 napoleonii 9.96.

Cele mai nōue telegrame

Ni spunu, că rescōl'a în Paris se intaresce și organizēdia. Este intentiunea a installă unu Triumviratu cu Gambetta V. Hugō și Garibaldi. Batrenulu acestu erou se fia pe cale spre Paris. În Lyon comanda Riciotti Garibaldi. În Marsilia inca a recesitu rescōl'a.

Din București ni se anuncia că noulu Ministeriu este cu L. Catargiu, Costaforu și Tellu în frunte. Parlamentariu nu-lu potemu numi, insa patriotismu și capacitate nu-i potemu denegă — cu privire la trecutu. A nume Tell, pre care avemu onōrea d'a-lu cunōsce aprōpe și cu carele de candu lu cunoscemu, am avutu multe puncturi de acord, ni insufla linisce. —